

Povreda člana 8. Ek

U razdoblju od 1986. do 1994. godine podnositeljice zahtjeva rodile su u bolnicama u Vukovaru i Slavonskom Brodu. Nakon poroda imale su redovit kontakt sa svojim bebama u bolnici, sve dok ih bolničko osoblje nije obavijestilo da su se bebe razboljele i umrle. Konkretno, bebe rođene u Vukovaru 1990. i 1993. godine prevezene su u bolnicu u Novom Sadu u Srbiji, gdje su navodno umrle, dok je beba rođena u Vukovaru 1994. godine navodno umrla u vukovarskoj bolnici. Nadalje, beba rođena 1986. godine u Slavonskom Brodu navodno je preminula u slavonskobrodskoj bolnici. Sumnjajući da njihove bebe nisu umrle u državnim bolnicama kao što im je rečeno, podnositeljice zahtjeva prigovorile su da im tužena država kontinuirano propušta pružiti informacije o stvarnoj sudbini njihove djece.

Ispitujući njihove zahtjeve, Europski sud je odbio sve prigovore zastupnice o nedopuštenosti zahtjeva, te utvrdio da su hrvatske vlasti mogle istražiti što se dogodilo s bebama prve i druge podnositeljice zahtjeva dok su još bile u Hrvatskoj, jesu li odvedene u Srbiju u druge svrhe osim liječenja, te jesu li neki pojedinci ili mreže koje djeluju u Hrvatskoj bile uključene u takav premještaj. Također su mogle zatražiti pomoć vlasti Srbije ako je bila potrebna. Europski sud je također primijetio da se odgovor hrvatskih vlasti na traženje podnositeljica zahtjeva za informacijama o sudbini njihove djece uglavnom sastojao u pružanju dostupne medicinske dokumentacije i dokumentacije iz matica. Međutim, kada su podnositeljice zahtjeva ukazale na nedostatke i nedosljednosti u toj dokumentaciji i zatražile ekshumacije, DNK testove i ispitivanje medicinskog osoblja i službenika matica, hrvatske vlasti nisu poduzele nikakve radnje, s izuzetkom vukovarske policije, koja se istraživala je li moguća ekshumacija djeteta prve podnositeljice, zna li lokalno groblje mjesto ukopa djeteta i vodi li vukovarska bolnica bazu podataka o tkivima uzetim za potrebe obdukcije. Europski sud je nadalje primijetio da je takav odgovor hrvatskih vlasti bio posljedica njihovog shvaćanja da je rok zastare za bilo koje kazneno djelo počinjeno u predmetima podnositeljica zahtjeva počeo teći na dan navodne smrti ili nestanka njihove djece, te da je davno istekao. Što se tiče sumnje prve podnositeljice da njezino dijete nije umrlo, već da je dano na nezakonito posvajanje, Europski sud je utvrdio da su hrvatske vlasti potpuno zanemarile takav njen navod i nikada nisu donijele nikakvu odluku o tome. Europski sud je nadalje primijetio da podnositeljice zahtjeva nisu imale nikakav drugi način da utvrde sudbinu svoje djece, iako se čini da osim njih postoje i druge žene koje sumnjaju da su i njihova djeca oteta 1980-ih. i početkom 1990-ih u državnim bolnicama u Hrvatskoj, od kojih su neka prebačena iz bolnice u Hrvatskoj u bolnicu u Novom Sadu u Srbiji, te da su vlasti bile svjesne fenomena „nestalih beba” u hrvatskim bolnicama od najmanje 2019. godine. Europski sud je u presudi također naveo da su od 2020. prva i druga podnositeljica zahtjeva mogle koristiti pravna sredstva uspostavljena u Srbiji na temelju Zakona o izvršenju presude Zorice Jovanović, što je prva podnositeljica i učinila. Štoviše, prva i druga podnositeljica zahtjeva imaju pravo prijaviti navodne otmice svoje djece srbijanskim tužiteljima, koji su od 2020. godine dužni istraživati takva kaznena djela. Naposljetku, prva i druga podnositeljica zahtjeva mogu podnijeti zahtjev protiv Srbije ako smatraju da su žrtve povrede njihovih prava prema Konvenciji od strane Srbije. Uzimajući u obzir sve gore navedeno, Europski sud je zaključio da je tužena država propustila ispuniti svoju pozitivnu obvezu iz članka 8. Konvencije u odnosu na navode podnositeljica zahtjeva da su njihove bebe otete iz rodilišta i dane na nezakonito posvajanje. Stoga je utvrdio povredu članka 8. Konvencije, te je dosudio svakoj od podnositeljica 2.000 EUR za troškove i izdatke. Ujedno je utvrdio da tužena država mora, u roku od jedne godine od dana konačnosti presude, poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala uspostavu

mehanizma čiji je cilj pružanje individualne pravne zaštite svim roditeljima u situacijama sličnoj situaciji podnositeljica zahtjeva.¹

[Pruteanu protiv Rumunije²](#) (broj 9308/18), 14.1.2025.

Nema povrede člana 6. Ek

Podnosioci predstavke su tri rumunjska državljana: Vasile i Tatiana Pruteanu i njihov sin, Vasile Pruteanu. Podnosioci predstavke posjedovali su tri salona za masažu u Rumuniji. U februaru 2013. godine suđeno im je za podvođenje i trgovinu ljudima. Sumnjičilo ih se da su organizovali erotske masaže i spolne odnose, uključujući naročito masere regrutirane u Republici Moldaviji.

U konačnici, u odluci iz juna 2016., sudovi su utvrdili da su podnosioci predstavki regrutirali žene u Republiku Moldaviju, obećavajući im posao, hranu, smještaj i pomoć oko dobivanja viza. Žene su kasnije radile kao maseri u njihovim salonima i bile prisiljavane na spolne odnose s klijentima. Bračni par je osuđen na tri godine zatvora a sin na dvije godine uvjetno.

Sudovi su svoje zaključke temeljili na izjavama koje su na sudu dale dvije moldavske maserke koje su postale građanske stranke u postupku, dvadesetak drugih, uglavnom rumunjskih maserki, kao i 11 klijenata salona. Ostali dokazi su uključivali: oglase u moldavskim i rumunjskim novinama; prijepise telefonskih razgovora podnositelaca predstavki; razgovori na društvenim mrežama klijenata salona za masažu; izvještaji prikrivenih policijskih službenika i predmeti zaplijenjeni iz salona za masažu, posebno kondomi i seksualne igračke.

Izjave koje su dale tri druge moldavske maserke (također građanske stranke) i zaštićena svjedokinja "Maria", koja je u međuvremenu napustila Rumuniju, također su korišteni u sudskom postupku protiv podnositelaca predstavki.

Podnosioci predstavki su u žalbenom postupku tvrdili da ta četiri svjedoka nisu bila lično saslušana na suđenju. Jedna od tri odsutne svjedokinje na kraju je ispitana na zahtjev žalbenog suda, na sudu u Republici Moldaviji, ali druge dvije nisu mogle biti saslušane jer se nije znalo gdje su. Žalbeni sud više puta je pozivao "Mariju", međutim ona je podnijela izjave u kojima je navela da joj zdravstveno stanje ne dopušta da ponovno proživljava traumu koju su joj nanijeli podnosioci predstavki.

Žalbeni sud je posebno naveo da je uvjeren da je njegova odluka o prihvaćanju izjave odsutnog svjedoka bila u skladu s obavezom zaštite žrtava seksualnih prijestupa. Pozvao se na direktivu EU-a i imao na umu ranjivost žrtava trgovanja ljudima i potrebu da se izbjegne sekundarna viktimizacija. Utvrdio je da su iskazi koje su ti svjedoci dali bili u skladu s izjavama drugih žena koje su radile za podnositelce predstavki.

Što se tiče dvojice odsutnih svjedoka koje nije bilo moguće pronaći, žalbeni sud je istakao da su njihove izjave date moldavskom tužitelju, te da su one predočili situaciju kakvu je opisala "Maria" i preostali dokazi.

Pozivajući se na član 6. st. 1. i 3. (d) (pravo na pravično suđenje/pravo na prisustvo i ispitivanje svjedoka) Evropske konvencije, podnosioci predstavki su se naročito žalili da postupak

¹ Preuzeto sa: [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Petrović, Šarčević i Šesto protiv Hrvatske](#)

² Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

dovođenja do njihovih osuda nije bio pravičan jer tri ključna svjedoka protiv njih nikada nisu bila ispitana direktno na sudu, a drugog svjedoka ispitao je moldavski, a ne rumunski sud.

Evropski sud je utvrdio da je postojalo dovoljno kompenzirajućih faktora da se nadoknadi nedostatak mogućnosti neposrednog ispitivanja određenih svjedoka na suđenju. Bilo je drugih dokaza koji potvrđuju činjenicu da su podnosioci predstavke kroz masažu omogućili pružanje seksualnih usluga u salonima, naročito jer su svoje moldavske žrtve prevezli u Rumunjsku pod izgovorom zakonitog zapošljavanja a zatim ih prisilili na prostituciju. Odluke domaćih sudova o prihvatanju izjava odsutnih svjedoka bile su temeljite i temeljene na iscrpnom ispitivanju dokaza i svih iznesenih argumenata. Općenito, postupak protiv bračnog para i njihovog sina bili su pravični.

N.Ö. protiv Turske (br. 24733/15), 14.1.2025.

Povreda člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke je turska državljanka N.Ö., koja je rođena 1978. godine i živi u Ankari.

Predmet se odnosi na navodni seksualni napad na gđu N.Ö. od strane glavnog ljekara bolnice gdje je radila kao stomatolog, kao i njenu kasniju krivičnu prijavu nadležnim organima i sudski postupak. Podnositeljica predstavke nije odmah otišla u policiju, što je bio razlog za donošenje oslobađajuće presude. Ustavna tužba N.Ö. je proglašena očigledno neosnovanom od strane Ustavnog suda.

Pozivajući se na članove 6 (pravo na pravično suđenje), 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) i 14. (zabrana diskriminacije), gđa N.Ö. se žali, posebno, na činjenicu da su domaći sudovi previše dali naglasak na vrijeme podnošenja prijave, da nisu uzeli u obzir mišljenja medicinskih stručnjaka, te da je pretrpjela diskriminaciju.

Evropski sud je utvrdio sljedeće: Propust domaćih sudova da adekvatno odgovore na navode podnositeljice predstavke da je bila seksualno napadnuta na radnom mjestu te da slučaj podvrgnu potrebnom pažljivom ispitivanju; Propust da se istraže raspoloživa sredstva za utvrđivanje okolnosti slučaja i dovoljna procjena vjerodostojnosti različitih verzija događaja; Evropski sud je također istakao da su se domaći sudovi pozvali na kašnjenje podnositeljice predstavke u prijavljivanju napada bez navođenja razloga. Također je naglasio da istraga seksualnih prijestupa može zahtijevati kontekst osjetljive procjene specifičnih činjenica predmeta, a ne stereotipne pretpostavke ili razmišljanja o tome kako bi se žrtva seksualnog nasilja trebala ponašati. Domaći sudovi morali su razmotriti relevantnost vremena podnošenja tužbe u kontekstu drugih dokaza.

Tverdokhlebova protiv Ukrajine (br. 15830/16), 16.1.2025.

Povreda člana 6. Ek

Nema povrede člana 1. P1

Podnositeljica predstavke je državljanka Ukrajine, Roza Borisovna Tverdokhlebova.

Predmet se odnosi na postupak koji je doveo do lišenja prava podnositeljice predstavke na parceli poljoprivrednog zemljišta. Zemljište je stekla 2013. godine od privatnog lica. Međutim, sudovi su 2015. godine utvrdili nepravilnosti u pogledu lokacije i prava raspolaganja zemljištem. Zbog navedenog, izgubila je prava na zemljištu, koje je vraćeno selu Bohdanivka.

Pozivajući se na član 6. Konvencije(pravo na pravično suđenje), navodi da postupak nije bio pravičan, jer nije bila obaviještena o njegovom vođenju i stoga nije mogla da iznese svoj slučaj pred sudovima. Također, pozivajući se na član 1. Protokola broj 1 (zaštita imovine), ona se žali da je lišavanje imovine bilo rezultat greške nadležnih organa za koje nije trebala snositi bilo kakvu odgovornost.

Evropski sud je zaključio da su domaći sudovi propustili osigurati da podnositeljica predstavke bude obaviještena o postupku u ovom predmetu i da joj je stoga bila uskraćena prilika da iznese svoje argumente tokom ispitivanja predmeta pred nižim sudovima. Taj propust nije ispravljen tokom kasacijskog postupka. Evropski sud je utvrdio povredu člana 6. Konvencije.

U pogledu prava na imovinu Evropski sud je, između ostalog, istakao da je podnositeljica predstavke dobila naknadu od prodavatelja parcele. Evropski sud je također napravio razliku između ovog predmeta i predmeta u kojima je utvrdio da je zahtjev za pokretanjem zasebnog postupka naknade štete protiv bivših vlasnika previše formalan i da predstavlja pretjerano opterećenje ili da je mehanizam naknade štete lišen učinkovitost. Uprkos tome što se razlozi za poništenje vlasništva mogu pripisati državnim tijelima, Evropski sud je zaključio da je u okolnostima ovog predmeta uspostavljena pravična ravnoteža između suprotstavljenih interesa.